

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, ЧИННИКИ ВПЛИВУ, ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Анотація. Робота присвячена поясненню поняття економічна безпека підприємства. У статті розкрито основну суть поняття, сформовано чинники, та виявлено основні проблеми економічної безпеки.

Ключові слова: економічна безпека; економічна система; кадровий потенціал; технічний процес.

ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE: ESSENCE, FACTORS OF INFLUENCE, MAIN PROBLEMS

Abstract. The work is devoted to explaining the concept of economic security of the enterprise. The articles reveal the main essence of the concept, formed factors, and identify the main problems of economic security

Keywords. economic security; economic system; human resources; technical process

Актуальність. В умовах сучасності економічна безпека підприємств мала б поставати однією із пріоритетів держави. Говорячи про сучасні економічні глобальні умови більшість підприємств працюють в нормах невизначеності. Сьогодні політична та соціально-економічна ситуація в країні, яка є досить нестабільною, посилює ступінь ризику прийняття рішень, та й загалом функціонування підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Доречно вказано, що система економічної безпеки захищає підприємства від внутрішніх та зовнішніх загроз. Теоретичну основу цієї теми становлять праці розроблені дослідниками Бендіковим М. та Капустінін Н. А також тема досліджувалась як вітчизняними так і іноземними вченими, зокрема: З. Береза, А. Кіт, Ж. Жуковська, Г. Козаченко, А. Маджула, О. Мандрик, Л. Шваб та ін.

Мета. Визначення та узагальнення теоретичних підходів, розкриття сутності поняття «економічна безпека», значення та аналіз її складу.

Основна частина. У засадах ринкової економіки підприємств діють певні загрози: спад виробництва, недобросовісна конкуренція, недосконале законодавство, і це далеко не все, окрім цього ще шахрайство, криміналізація бізнесу та багато іншого, це все виникає через невизначеність та непередбачуваність. Для поліпшення ситуації необхідним постає формування системи економічної безпеки суб'єктів господарювання.

Таблиця 1

Наукові погляди на визначення «Економічна безпека підприємства»

Автор	Визначення
Шваб Л. [1, с.583]	Економічна безпека підприємства – надає певного стану дії підприємств, який надає позитивних переваг, точніше кажучи запобігає внутрішнім та зовнішнім негативним впливам, задля одержання прибутку та задоволення потреб, як споживачів, так і працівників підприємства, шляхом соціально-економічного розвитку.
Ковальов Д. [2, с.49]	Економічна безпека – захищеність суб'єкта господарювання від негативного впливу зовнішнього оточення, а також здатність своєчасно усунути різноманітні загрози, або пристосуватись до існуючих умов, що не відбиваються негативно на їх діяльності

Автор	Визначення
Олейніков Є. [3, с.129]	Економічна безпека – це стан найефективнішого використання ресурсів для запобігання загрозам і забезпечення стабільного функціонування підприємства в умовах сьогодення і в майбутньому
Єпіфанов А. [4, с.25]	Під економічною безпекою слід розуміти здатність підприємства ефективно та стабільно здійснювати свою господарську діяльність шляхом використання сукупності взаємопов'язаних діагностичних та контрольних заходів фінансового характеру, що мають оптимізувати використання ресурсів підприємства та нівелювати вплив негативних факторів внутрішнього та зовнішнього середовища
Камлик М [5, с.38]	Економічна безпека суб'єкта підприємницької діяльності є таким станом розвитку господарюючого суб'єкта, який характеризується стабільністю економічного й фінансового розвитку, ефективністю нейтралізації негативних чинників та протидії їх впливу на всіх стадіях його діяльності

Н. Капустін у свою чергу описує економічну безпеку підприємства, як чинник, який гарантує самовизначеність, адаптивність, здатність до прогресу в умовах динаміки економічних процесів. А ось Бендіков М. вказує на те, що економічна безпека підприємства, використовується як захищеність науково-технічного, технологічного, виробничого та кадрового потенціалу від прямих або непрямих загроз. [6].

Загалом існують внутрішні та зовнішні чинники які мають значний вплив на активність підприємства (рисунок 1) [7].

Рисунок 1. Чинники які мають значний вплив на активність підприємства

Навіть беручи за приклад іншу будь-яку діяльність, економічна безпека також має безліч проблем, загроз та ризиків. Вони охоплюють практично всі сторони діяльності суб'єктів господарювання. До найглобальніших проблем економічної безпеки підприємств відносяться такі значення як:

- організація та забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства;
- організація процесів із забезпечення економічної безпеки підприємства та оцінювання діяльності суб'єктів, що їх здійснюють;
- оцінювання стану та рівня економічної безпеки.

Формування та вдосконалення системи забезпечення економічної безпеки на підприємстві, зростає ймовірність убезпечення держави, адже лише за рахунок чітко організованої системи

економічної безпеки підприємство зможе ефективно розвиватися, сплачувати податки, створювати нові робочі місця, бути конкурентоспроможним та вносити свій внесок у розвиток галузі, підприємництва і держави загалом. Економічна незалежність, стабільність і стійкість, здатність до саморозвитку виділяють як головні складові економічної безпеки держави.

Спершу варто зауважити, ринкова економіка, будується на конкуренції – така динамічна система являється досить ризиковою. Наступне, Україна не славиться стійкими нормами прав, які б стовідсотково захищали інтереси підприємців. І ще одним є те, що український ринок перебуває на місці становлення, є безліч механізмів, які або не зовсім доопрацьовані, або не вивчені взагалі.

Проблеми, які виникають перед підприємцями на дорозі до кращого досягнутого задовільного рівня економічної безпеки вчені виявили такі як:

- здебільше володіння бойового підходу (передбачення негативного наслідку і послідувачі заходи щодо регулювання результатів, натомість передчасної оцінки можливих шляхів ухилення цього впливу);

- невідкладне зміцнення характеру збору інформації про конкурентів, а також про стан власної діяльності, що містить нагальне визначення мети та цілей підприємства;

- недостатнє застосування аналізу витрат підприємства на економічну безпеку;

- нехтування наявними можливостями підприємства і спрямування всієї системи економічної безпеки на роботу із загрозами [8].

Негативна дія на економічну систему має об'єктивний і суб'єктивний характер. Об'єктивний проявляється не з вини підприємства або тих, хто там працює, а суб'єктивний якраз через невмілу та неохайну роботу підприємства або ж його персоналу.

Вимогою безпосередньої продуктивності економічної безпеки підприємства являється безпосередньо об'єктивним значенням кожного суб'єкта господарювання у забезпеченні сталої дії та мети діяльності.

Рекомендаційними порадами щодо підвищення якості економічної безпеки підприємства є :

- управлінському персоналу необхідно постійно працювати над удосконаленням рішень, які можуть надати безпеку підприємства;

- придбання новітнього устаткування, що сприяє підвищенню технічного рівня виробництва і зробить його більш конкурентоспроможним;

- проведення відповідних заходів для підвищення кваліфікації персоналу.

Висновок. Доведено, що одним із головних і складних завдань безпеки є прогнозування та попередження загроз, а не аналіз їх негативних наслідків після порушення безпеки. Отож, економічна безпека – це універсальний різновид, що відкидає оборону суб'єктів соціально економічних відносин розпочинаючи з країни і завершуючи кожним її громадянином.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шваб Л.І. Економіка підприємства: [навч. посібник] / Л.І. Шваб. – К.: Каравела – 584 с.
2. Ковалёв Д. Экономическая безопасность предприятия / Д. Ковалёв, Т. Сухорукова // Экономика Украины. – № 10. – С. 48–52.
3. Экономическая и национальная безопасность: [учебник]; под ред. Е.А. Олейникова. – М.: «Экзамен», – 768 с.
4. Спіфанов А.О. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: [монографія] / А.О. Спіфанов, О.Л. Пластун, В.С. Домбровський. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 295 с.
5. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності: економіко-правовий аспект: [навч. посібник] / М.І. Камлик. – К. : Атіка, . – 432 с
6. Береза З.В. Суть та складові економічної безпеки підприємства//Наука й економіка -№4(16) -С. 59-64
7. Селига К. С. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Дніпро 2018. – 10 с.
8. Бас С. Економічна безпека підприємства і шляхи запобігання внутрішнім і зовнішнім загрозам. Київ 2016.

Воронін Антон Валерійович, к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки.

Сидорчук Дарія Сергіївна, студентка економічного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Voronin Anton Valeriyovych, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Corporate and Spatial Economics.

Sidorchuk Daria Sergeevna, student of the Faculty of Economics of Vasyl Stus Donetsk National University.